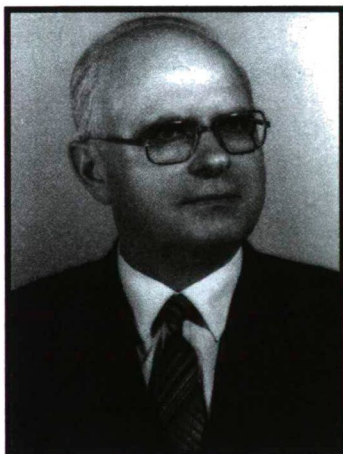

Búcsú Szendrei János professzortól, a Módszertani Közlemények elnökétől

A Módszertani Közlemények szerkesztőbizottsága megilletődve és személyét soha nem felejtve búcsúzik dr. Szendrei János professzortól, aki 38 évet töltött a folyóirat szolgálatában; ebből 32 éven át elnökeként irányította és felügyelte a lap munkáját, gondozta a folyóirat kiskönyvtárának két igen népszerű kötetét, vezette az „Új matematikai nevelés” rovatot. Még életének utolsó évében, betegen is részt vett a munkában. A több évtized alatt bekövetkezett változások ellenére a folyamatos, egyenletes munkavégzésnek, biztonságérzetnek az ő személye volt a garanciája.

Tiszteletteljes főhajtással köszön el, és emlékét kegyelettel őrzi:

A szerkesztőbizottság

„A természet nagykönyvében csak az tud olvasni, aki ismeri azt a nyelvet, amelyen e könyv írva van, és az a nyelv: a matematika.”

(Galileo Galilei)

1925–2011

2011. április 9-én, életének 86. évében elhunyt Szendrei János professzor. Teljes életművet hagyott hátra. Ez előtt tiszteleghetünk ma. Kifejezhetjük tiszteletünket az ember, a társadalmi és tudományos közéleti személyiség, a vezető, a matematikus és a tanár iránt, mert mindezek tükröződnek életútjában.

Szendrei János emberi magatartását a halk szavú tapintat, a visszafogottság, az udvariasság és a sokat mondó mosoly jellemezte. Jellemszilárdságát mutatja, hogy véleményét határozottan vállalta, akkor is, ha az számára előnytelen volt. Legyen szabad ezt a Szegedi Tanárképző Főiskola 1873-1998 közötti történetét leíró könyvből két idézettel alátámasztani: a 251. oldalon ezt olvashatjuk: „Szendrei János igazgatói kinevezésének meg nem hosszabbítása összefüggött az 1966 tavaszán megtartott össztanári értekezleten kifejtett felfogásával.” A 279. oldalon pedig ezt: „Az 1981/82. tanévben főigazgató és főigazgató-helyettesi változások történnek. Szendrei János újból történő, másodszori kinevezése a főigazgatói

funkcióra jogos rehabilitációt is jelentett, ugyanakkor egy igazgatói feladatokban tapasztalt vezető vette át a főiskola irányítását.”

Szendrei professzor három évtizeden keresztül állt a Szegedi Tanárképző Főiskola Matematika Tanszékének élén. Olyan elődök nyomdokába lépett, mint Szőkefalvi-Nagy Gyula, Szőkefalvi-Nagy Béla és Szép Jenő. Ma már elmondhatjuk, hogy 1971 és 1991 között a tanszék az ő vezetése alatt élte fénykorát. Ebben az időben 15-18 oktató tartozott az irányítása alá. Fő tevékenység az általános iskolai matematika tanárnak készülő hallgatók oktatása volt, de emellett már számítástechnikát is tanítottak, óraadóként egyetemi órákat is elláttak a középiskolai matematika tanári szakon, részt vettek a kémia szakos, a vegyész és a gyógyszerész egyetemisták matematika képzésében. Nemcsak a nappali tagozaton folyt a munka, hanem jelentős volt a levelező hallgatók oktatása is. Ebből kiemelkedett a már hivatásos katonatisztek képzése. A tanszék látta el a főiskolai tanulmányaik előtt katonai szolgálatot teljesítő hallgatók ismereteinek szinten tartását is, és ne feledkezzünk meg a szakmunkások felsőfokú tanulmányokra való előkészítő tanfolyamairól se. Mindezek mellett, az ország számos településén tartottak a már működő pedagógusok számára továbbképzéseket és intenzív tanfolyamokat. Szendrei professzor a tanszék vezetésén túl még számos további feladatot is vállalt. Vezető szerepe volt a Bolyai János Matematikai Társulatban. Tagja volt a Tudományos Minősítő Bizottságnak.

Megtisztelő feladat volt számára, hogy Magyarországot képviselhesse az International Commission on Mathematical Instruction nemzetközi szervezetben. Máig élő szakmai kapcsolatokat épített ki nyitrai és potsdami tanárképző főiskolákkal.

Gondja volt a szegedi hagyományokra is. A Dugonics Társaságban ápolta a matematika egyetemi tanáraként is tudós nyelvújító piarista szerzetes, Dugonics András emlékét. A szegedi iskolákban sem csak a pedagógusok nevelőjeként volt ismert. Különösen eredményes volt a tanulmányi versenyek terén folytatott tevékenysége. Hosszú ideig állandó elnöke volt a szegedi általános iskolák matematikai versenyei zsűrijének. Szerepe volt abban, hogy ez a verseny nemzetközivé nője ki magát. Szendrei professzor élete végéig tagja volt a versenyt támogató Bonifert Domonkos Alapítvány Kuratóriumának.

Matematikusként az absztrakt algebra belülről a gyűrű- és félcsoport-elmélet volt a kutatási területe. Cikkei a magyaron kívül angol és német nyelven is megjelentek a magyar kiadású nemzetközi matematikai folyóiratokban. (Acta Scientiarum Mathematicarum (Szeged), Acta Mathematica Hungarica (Budapest), Publicationes Mathematicae (Debrecen)). 1974-ben megjelent Algebra és számelmélet könyvét hosszú időn át minden magyarországi tanárképző főiskola tankönyvként használta. Hézagpótló jelentősége volt Bevezetés a matematikai logikába (1996) tankönyvnek, amelynek társszerzője. A magyar matematikát mutatja be az olvasónak a Mathematics in Hungary (1996) című könyve. Lektora a tanítóképzésben használatos, több kiadást is megért Matematika tankönyvnek és a hozzá tartozó feladatgyűjteménynek.

Tanári munkáját a Szegedi Tudományegyetem Bolyai Intézetében kezdte, ahol már 1948-ban bekapcsolódott az oktatómunkába, amelyet 1961-től a Tanárképző Főiskolán folytatott, generációk sokaságát készítve fel a matematikatanári pályára. Kutatási területévé vált a matematikai didaktika. Vezető oktatói szerepet töltött be a Debreceni Tudományegyetem doktori iskolája matematikai didaktikai csoportjában. 1978-tól a Módszertani Közlemények, 1991-től pedig a Polygon című szegedi kiadású módszertani folyóiratok szerkesztőbizottsági elnöke. Társszerzője a Magyar Tudomány 1975/3. számában Matematikai nevelés címmel megjelent iránymutató cikknek. Szerkesztői-

zottsági tagja volt a Periodica Mathematica Hungarica és az Iskolakultúra című folyóiratoknak.

Szendrei professzor munkásságát számos kitüntetéssel ismerték el: Oktatásügy Kiváló Dolgozója, Beke Manó-díj, Munka Érdemrend Arany Fokozat, Apáczai Csere János-díj, Pro Juventute Érem, sorolhatjuk. Vannak azonban ennél maradandóbb elismerések is, amelyek nem a múltnak, hanem a jövőnek szólnak: Az Óvó- és Tanítóképzők Országos Egyesületének Matematika Tagozata 2010. május 27-én úgy határozott, hogy, ha Szendrei professzor ehhez írásos hozzájárulását adja, a tanító szakos hallgatók országos versenye a „Szendrei János Matematikai Verseny” nevet viselje. Nem felejthető az a látogatás, amelynek során ezt a hozzájárulást megszereztük. Ő is, mi is éreztük, hogy a nyilatkozat végére tett aláírása egy lépés a halhatatlansághoz vezető úton.

De ez csak a dokumentálható halhatatlanság. A tanárember igazi halhatatlansága tanítványain keresztül, mások hatásával ötvöződve, nemzedékeken át érvényesül. És ha egy-egy sokadik tanítvány arcán megcsillan az értelem fénye, akkor abból egy parány Szendrei Tanár Úr bölcs mosolyából fakad.*

Dr. Szalay István
főiskolai tanár

* A gyászbeszéd elhangzott 2011. április 28-án az elhunyt professzor temetésén.